

עת באה שבת
מילים: עודד מזור, לחן: יאיר בר-צורי

עת באה שבת אל ביתנו,
עת עורכים אנו את השלחן,
נעלה התפלה מלבנו,
כתרומת הבצק המוכן.

שנדע להפריש מזמננו,
מן היכלת ומן הנכסים,
שנדע לפרש מלותינו,
גלויים ולא מכסים.
עת באה שבת ...

שמחוות הזולת יתפרשו כאן,
לכף זכות ובעין טובה,
ויפרש מעלינו כל צער,
כל מכאוב וכל דאבה.
עת באה שבת ...

שנפרש מימים שחלפו כבר,
נשאירם מאחור בחיוך,
ונפרש בשמחה על ביתנו,
יום שבת מנחם וברוך.
עת באה שבת ...

את ספת שלומך פרש עלינו,
רחמים וחיים ושלום,
להניח ברכה אל ביתנו,
לפרש מלבנו חלום.
עת באה שבת ...

הרב עודד מזור הוא רבה של קהילת "כל הנשמה" בירושלים.

ב' ראש חודש מרחשון, יום שני, א' מרחשון 19.10

- א. בתפילות העמידה במהלך היום ובברכת המזון מוסיפים את ברכת "יעלה ויבוא". בברכת המזון מוסיפים גם את הבקשה "הרחמן הוא יחדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה". בקשה זו נאמרת גם לפני סיום ברכת המזון בקצרה.
- ב. נוהגים לשלב בתפילה את מזמור תהילים ק"ד: "ברכי נפשי", הנחשב כשיר של יום של ראשי חודשים. ניתן לשלב את פרק התהילים בסדר פסוקי דזמרה, לאחר אמירת ה"הלל" או בסיום קריאת התורה. **המזמור מופיע בסידור "תפילת האדם" בפרק "שיר של יום" בתפילת השחרית.**
- ג. אין אומרים בראש חודש תחנון (סדר התחנון נכלל בסידור תפילת האדם).
- ד. לאחר תפילת עמידה אומרים "הלל" בדילוג, עם ברכותיו.
- ה. מוציאים ספר תורה. מעלים ארבעה עולים לתורה וקוראים בעניין ראש החודש. מנהג קהילות התנועה לקרוא בפרשת "בהעלותך" בספר במדבר את פסוקי התרועה בראשי החודשים (עלייה ראשונה: במדבר י', 3-1; עלייה שניה: 4-6; עלייה שלישית, 7-10; עלייה רביעית חוזרים על העלייה השלישית). המנהג המסורתי: קורבנות ראש החודש מתוך פרשת "פנחס" שבספר במדבר (עלייה 1: במדבר כ"ח, 1-3; עלייה 2: 4-8; עלייה 3: 6-10; עלייה 4: 11-15).
- ו. לאחר החזרת ספר התורה ולפני סיום התפילה ניתן להוסיף זכר למוסף לפי הנוסח המופיע בתפילת השבת בסידור "העבודה שבלב", או בנוסח המיוחד לראשי חודשים המופיע בסידור "תפילת האדם". בסידור זה נכלל גם סדר מלא של תפילת מוסף לראשי חודשים.
- ז. המניחים תפילין יחלצו אותם לפני אמירת מוסף / זכר למוסף.
- ח. בחלק מקהילות ישראל התפתחו בראשי חודשים מנהגי תפילה והתכנסות מיוחדים לנשים. בחלק מקהילות התנועה נוהגים לקיים אירועי לימוד ותפילה מיוחדים ברוח זו. נשות הכותל מקיימות בראשי חודשים תפילות שחרית ומוסף חגיגיות ברחבת הכותל המערבי.

שבת פרשת "נח", ו' מרחשון, 24.10

- א. בשחרית קוראים לשבעה עולים ולמפטיר מתוך פרשת "נח". מפטירים בנבואת ישעיהו המזכירה את המבול: ישעיהו נ"ד, 1-10.
- ב. במנחה קוראים לשלושה עולים בפרשת "לך-לך".
- ג. קהילות אשר לא יצינו את יום הזיכרון לרצח יצחק רבין ביום גופו (יום חמישי), יזכירו טרם אמירת הקדיש את ראש הממשלה יצחק רבין (יצחק בן

רוזה ונחמיה רבין). כן ניתן לשלב את ענייני הזיכרון במסגרת תפילות השבת באופן התואם את רוחה של השבת.

יום א', ז' מרחשון, 25.10 - מתחילים באמירת "תן טל ומטר" ובבקשת הגשמים

על פי מסורת חז"ל, עוד מימי בית המקדש, מזכירים את הצורך בגשם בשמיני עצרת במסגרת ברכת גבורות ומבקשים עליו החל מיום ז' במרחשון במסגרת ברכת השנים. מועד זה נקבע על יסוד דברי רבן גמליאל בן שמעון (המובאים במשנה מסכת תענית, א', ג) - כדי לאפשר לעולי הרגל להגיע לביתם בגולה לפני הגשמים.

נוסח ברכת השנים והבקשה על הגשם, כמנהג הספרדים ועדות המזרח:

בָּרַךְ עֲלֵינוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת. וְאֶת כָּל מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה. וְתֵן טַל וּמָטָר לְבִרְכָה עַל כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה. וְרוּחַ פְּנֵי תַבַּל וְשֶׁבַע אֶת הָעוֹלָם כְּלוּ מִטוֹבָךְ. וּמֵלֵא יָדִינוּ מִבְּרִכּוֹתֶיךָ וּמֵעֶשֶׂר מִתְּנוּת יָדֶיךָ. שְׁמֶרָה וְהַצִּילָה שָׁנָה זוֹ מִכָּל דָּבָר רָע. וּמִכָּל מִינֵי מִשְׁחִית וּמִכָּל מִינֵי פּוֹרְעָנוֹת. וַעֲשֵׂה לָהּ תַקְוָה טוֹבָה וְאַחֲרִית שְׁלוֹם. חוּס וְרוּחַם עֲלֶיהָ וְעַל כָּל תְּבוּאָתָהּ וּפִירוֹתֶיהָ. וּבְרִכָּה בְּגִשְׁמֵי רָצוֹן בְּרִכָּה וּנְדָבָה. וְתֵהִי אַחֲרִיתָהּ חַיִּים וְשֶׁבַע וְשְׁלוֹם. כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת לְבִרְכָה. כִּי אֵל טוֹב וּמְטִיב אֶתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים: בָּרוּךְ אַתָּה יי, מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

יום הזיכרון הממלכתי ליצחק רבין, יום חמישי, י"א מרחשון 29.10 (הוקדם ביום)

א. יום זה נקבע על ידי מר"ם - מועצת הרבנות הרפורמית בישראל כיום תענית. חברי המועצה אינם עורכים בערב היום ובמהלכו טקסי חופה וקידושין וקהילות היהדות הרפורמית בישראל אינן מקיימות ביום זה פעולות ואירועים שאינם הולמים את אופי היום. מעטים נוהגים ביום זה מנהגי תענית נוספים, כדוגמת צום.

ב. נהוג לערוך מעמדי זיכרון ולקיים פעולות לימוד ודיון הנוגעות למקומם של ערכי הסובלנות, כבוד הבריות ותרבות המחלוקת. מר"ם הפיקה, במלאת שנה לרצח, מעמד תפילה, התייחדות ולימוד, הכולל נוסח "זיכור", תפילת הזכרת נשמות וסדר סליחות ווידוי. מעמד זה יכול לעמוד בפני עצמו וכן יכול להשתלב, כולו או בחלקו, בתפילות היום.

ג. **ברכת עננו:** מוסיפים לתפילת העמידה את ברכת "עננו". היחיד מוסיף את הברכה כחלק מברכת "שומע תפילה". שליח הציבור, בחזרתו על התפילה, מוסיף את הברכה לאחר ברכת "גאולה" וקודם ברכת "רופא חולי עמו ישראל", כברכה העומדת בפני עצמה (הברכה נחתמת במטבע: "ברוך ... העונה לעמו ישראל בצרה"). מנהג קהילות תימן לומר את הברכה בכל תפילות היום (ערבית, שחרית ומנחה). מנהג הספרדים שהיחיד ושליח הציבור אומרים את הברכה בשחרית ובמנחה. מנהג האשכנזים ששליח הציבור אומר הברכה בשחרית, אך לא היחיד, ובמנחה אומרים גם היחיד וגם שליח הציבור. **בסידור "תפילת האדם" נכללת ברכת "עננו" בתפילות העמידה של ימות החול.**

- ד. לאחר תפילת עמידה בשחרית ובמנחה אומרים את סדר התחנון ואת סדר "אבינו מלכנו". **סדרים אלו נכללים בסידור "תפילת האדם". בסידור מקראות ליום הזיכרון הממלכתי בשער תפילות לכל עת.**
- ה. קהילות המתכנסות לתפילה ביום הזיכרון ועושות שימוש בסידור "העבודה שבלב", בו לא כלולה ברכת "עננו", להוסיף את שירת התיבות האחרונות של סדר אבינו מלכנו לאחר תפילת עמידה.
- ו. בתפילת שחרית מוציאים ספר תורה וקוראים לשלושה עולים. ניתן לקרוא בפרשת השבוע, פרשת "לך לך". אפשרות נוספת היא לקרוא בקריאה המסורתית ליום תענית הציבור, פרשת י"ג המידות שבפרשת "כי תשא" (עלייה ראשונה: שמות ל"ב פס' 14-11; עלייה שנייה: שמות ל"ד פס' 5-1; עלייה שלישית: שמות ל"ד פס' 10-5). כמו כן, ניתן לקרוא לשלושה עולים לקריאה בפרשות אחרות העוסקות בענייני היום, כדוגמת סיפור קין והבל, פרשת "קדושים" וכו'. מן הראוי לערוך מעמד הזכרת נשמות (תפילת "אל מלא רחמים") לאחר קריאת התורה, או בסמוך לקדיש.
- ז. המתפללים תפילת מנחה במהלך יום הזיכרון יכולים אף הם לקרוא בתורה כנהוג ביום תענית, באחת מן הקריאות הנזכרות לעיל (על פי המנהג המסורתי חוזרים בעת תפילת מנחה על הקריאה מתוך פרשת "כי תשא"). לאחר קריאת התורה ניתן להפטיר בישיעהו נ"ה, 6 – נ"ו, 8 (הפטרות "דרשו יי בהמצאו"). הקורא בהפטרה עולה לעלייה השלישית. בתום ההפטרה מברכים שלוש ברכות: "האל הנאמן בכל דבריו", "בונה ירושלים" ו"מגן דוד-משמח ציון". יוזכר שמנהג ספרד הוא שאין מפטירים בתענית ציבור.

שבת פרשת "לך-לך", י"ג מרחשון 31.10

- א. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר מתוך פרשת "לך-לך". מפטירים בנבואת ישעיהו המזכירה את אברהם: ישעיהו מ', 27 – מ"א, 16. **מנהג נוסף:** מ"א, 1-16.
- ב. קהילות אשר לא ציינו את יום הזיכרון לרצח יצחק רבין ביום גופו, יזכירו טרם אמירת הקדיש את ראש הממשלה יצחק רבין (יצחק בן רוזה ונחמיה רבין). כן ניתן לשלב את ענייני הזיכרון במסגרת תפילות השבת באופן התואם את רוחה של השבת.
- ג. במנחה קוראים לשלושה עולים בפרשת "וירא".
- ד. מנהג קהילת "כל הנשמה" לייחד את שבת "לך-לך" לעולים החדשים, אשר עלו לישראל במרוצת השנה החולפת, כמעשה אברהם ושרה.
- ה. במוצ"ש נוהגים לקיים את סדר קידוש הלבנה. ברכת קידוש הלבנה מופיעה בסידור "תפילת האדם".

שבת פרשת "וירא", כ' מרחשון 7.11

- א. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר מתוך פרשת "וירא". מפטירים בסיפור הולדת בנה של האשה הגדולה משונם. ההפטרה נבחרה משום דמיונה

לסיפור הולדת יצחק לשרה ואברהם בזקנתם: מלכים ב' ד', 23-1. **מנהג נוסף:**
ד', 23-8.

ב. נוהג ראוי הוא להזכיר בתפילות השבת את ליל הבדולח, ליל חורבנם של היכלי התפילה ובתי הכנסת בגרמניה, אשר ארע ב-9 בנובמבר 1938. אזכור זה יכול להיעשות טרם אמירת הקדיש, או בשלבים אחרים של תפילות השבת.

ג. במנחה קוראים לשלושה עולים בפרשת "חיי שרה".

שבת פרשת "חיי שרה", כ"ז מרחשון 14.11 - שבת מברכין חודש כסלו

א. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר מתוך פרשת "חיי שרה". מפטירים בפסוקים המספרים על אחרית ימיו של דוד המלך ועל צוואתו, כתזכורת לצוואת אברהם לעבדו אליעזר ולפרשת סיום חייו: מלכים א' א', 31-1. **מנהג נוסף:** א', 31-11.

ב. לאחר הקריאה בתורה בשחרית מברכים את חודש כסלו ומכריזים על ראש החודש שיחול ביום ג'.

ג. במנחה קוראים לשלושה עולים בפרשת "תולדות".

חג הסיגד – חגה של יהדות אתיופיה, יום שני, כ"ט מרחשון 16.11

ביום כ"ט בחשון חל חג הסיגד – חגם של יהודי עדת ביתא ישראל שעלו מאתיופיה. יום זה הנו יום צום ותפילה, חזרה בתשובה ותחינה לישועה משמים. חג זה הינו זכר למעמד הר סיני ולחידוש הברית, והוא תופס מקום חשוב ביותר במסורת הקהילה. יהודי אתיופיה חוגגים חג זה חמישים יום אחרי יום כיפור (בדומה לחג השבועות, החל 50 יום לאחר חג הפסח), כתוספת לחשבון הנפש הפרטי של כל אדם. ביום זה מתקהלים המוני מתפללים, ובמעמד הציבור נערך חשבון נפש ציבורי. קהל המתפללים מכריזים מחדש על הברית שבין העם ואלוהים ומזכירים את מעמד סיני ומתן התורה.

באתיופיה נהגו היהודים לערוך את הטקס על הר גבוה, כשיחזור של מעמד הר סיני והענקת משמעות סמלית לזיכרון הברית בעת קבלת התורה בהר סיני. בארץ מתקיים האירוע בטיילת "שרובר" בירושלים. ראוי להזכיר את החג הייחודי בתפילות השבת המקדימה, ולהדגיש את מסירותה של יהדות אתיופיה לזהותה היהודית וזיקתה לארץ ישראל, וכן את חובת החברה בישראל להשלים קליטתה של העדה באופן המכבד את מסורתה ומנהגיה.

על החג אפשר לקרוא בהרחבה בויקיפדיה ובשאר אתרי האינטרנט.

